II

(Retsakter hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 22. april 1998

om statsstøtte til Triptis Porzellan GmbH i. GV (under konkursbehandling) Thüringen

(meddelt under nummer K(1998) 1324)

(Kun den tyske udgave er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

(1999/157/EF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 93, stk. 2, første punktum,

under henvisning til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, litra a),

efter i overensstemmelse med nævnte artikler at have givet alle parter lejlighed til at udtale sig i sagen under hensyntagen til disse udtalelser, og

ud fra følgende betragtninger:

I

Kommissionen informerede ved brev af 30. maj 1997 Tyskland om sin beslutning om at indlede proceduren efter EF-traktatens artikel 93, stk. 2, i forbindelse med støtten til Triptis Porzellan GmbH, Thuringen (herefter benævnt »Triptis«) og opfordrede samtidig Tyskland til at udtale sig herom.

De øvrige medlemsstater og interesserede parter blev ved offentliggørelsen af meddelelsen om indledningen af proceduren i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* [1] informeret om sagen og opfordret til at fremsætte deres bemærkninger.

Tyskland udtalte sig om sagen i brev af 11. juli 1997, som Kommissionen modtog samme dag. Ved brev af 28. juli og 5. august 1997 bad Kommissionen om yderligere oplysninger. Tyskland svarede derefter ved brev af 29. august (modtaget den 12. september) og 8. september 1997 (modtaget den 9. september). Den 18. og 19. september 1997 blev sagens forhold drøftet i Berlin med repræsentanter for Tyskland.

Kommissionen modtog den 15. september 1997 bemærkninger fra en spansk konkurrent. Oversættelsen af disse bemærkninger blev tilsendt Tyskland ved brev af 27. oktober 1997. Tyskland svarede derefter ved brev af 1. december, som Kommissionen modtog den 2. december 1997.

II

Den tyske porcelænsproducent Triptis Porzellan GmbH, Thüringen, blev grundlagt i 1891 under navnet Unger & Gretschel. Virksomheden lå i Thüringen, en af de nye delstater.

I det tidligere DDR udgjorde VEB Porzellanwerk Triptis en del af kombinatet Feinkeramik Kahla. Virksomheden havde hverken eget varemærke eller eget distributionssystem.

Den 1. juli 1990 overtog Treuhandanstalt (herefter benævnt THA) VEB Porzellanwerk Triptis med ca. 900 medarbejdere.

[1] EFT C 250 af 15. 8. 1997, s. 3.

Omstruktureringen af Triptis blev påbegyndt ved privatiseringen af virksomheden i september 1993. I forbindelse med indledningen af proceduren gav Kommissionen udtryk for sin tvivl med hensyn til den fremgangsmåde, der var valgt for privatiseringen.

Under privatiseringen modtog virksomheden en omfattende støtte (i alt 34,7 mio. DEM i gældseftergivelse), der helt og fuldt var dækket af Treuhand-ordningen, som Kommissionen har godkendt ([1]). I tilslutning til privatiseringen måtte virksomheden omlægges, ligesom der måtte opbygges et nyt afsætnings-/distributionssystem for nye markeder som følge af, at de gamle østmarkeder faldt bort. Opstarten af virksomheden lige efter privatiseringen var derfor forbundet med vanskeligheder og resulterede i, at virksomheden måtte påtage sig store forpligtelser.

I begyndelsen af 1995 erkendte ledelsen, at den ikke fortsat ville kunne finansiere omstruktureringen af egne midler. Virksomheden henvendte sig derfor til Bundesanstalt vereinigungsbedingter Sonderaufgaben (BvS — forbundsorgan for særlige genforeningsrelaterede opgaver) for at opnå finansiel støtte. Støtten blev ydet af BvS inden for rammerne af en samordnet aktion som et lån på 8 mio. DEM (med tillæg af renter). Senere gav BvS afkald på tilbagebetalingen af lånet. Kommissionen fik meddelelse herom på det tidspunkt, hvor BvS renoncerede på tilbagebetalingen. Alle involverede parter (investorer, arbejdstagere, BvS) gjorde sig store anstrengelser for at sanere virksomheden. Hessische Landesbank (herefter benævnt HeLaBa) gav således afkald på tilbagebetalingen af 10 mio. DEM af en større gældspakke.

Den 30. april 1997 besluttede Kommissionen at indlede proceduren i EF-traktatens artikel 93, stk. 2, over for den støtte, der var ydet Triptis. Kommissionen konkluderede, at BvS-lånet på 8 mio. DEM (med tillæg af renter) udgjorde støtte, der i overensstemmelse med EF-traktatens artikel 93, stk. 3, skulle have været meddelt Kommissionen på ydelsestidspunktet. Det var samtidig desuden et spørgsmål, om HeLaBa's renoncering på tilbagebetalingen af 10 mio. DEM udgjorde statsstøtte efter EF-traktatens artikel 92, stk. 1.

Proceduren blev primært indledt af følgende to årsager:

1) Da HeLaBa er statsejet, var Kommissionen i tvivl om, om banken ved sin renoncering på tilbagebetalingen af lånet reelt også havde handlet som en privatejet bank. Af den grund herskede der stadig tvivl om støttens størrelse. Dette spørgsmål skulle afklares inden for rammerne af proceduren.

2) Triptis producerede på et marked med stor overkapacitet. I forbindelse med hele omstruktureringsprocessen reducerede virksomheden sin kapacitet med 50 %, men der var ikke planlagt en yderligere reduktion af kapaciteten i forhold til den nye støtte. I lyset af den store overkapacitet i porcelænssektoren kunne det ikke afvises, at støtten til Triptis påvirkede konkurrencen på urimelig vis, og at konkurrenterne, der ikke modtog støtte, led skade. I andre tilfælde inden for samme sektor har konkurrenterne gjort indvendinger mod mulige støtteforanstaltninger.

   Med udgangspunkt heri opstod der en alvorlig tvivl om, hvorvidt denne støtte var forenelig med undtagelsesbestemmelserne i EF-traktatens artikel 92, stk. 3, litra a) og c), og især med EF's rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder ([2]).

   Kommissionen ytrer ingen steder tvivl om virksomhedens levedygtighed.

III

Først ved brev af 11. juli 1997 informerede Tyskland Kommissionen om, at virksomheden den 30. april 1997 var taget under konkursbehandling. Ifølge egne oplysninger modtog den tyske regering først oplysninger om konkursbehandlingen i juli. Tyskland havde derfor til hensigt at trække anmeldelsen af støtten tilbage.

Kommissionen meddelte ved brev af 28. juli 1997 Tyskland, at det ikke var muligt at trække anmeldelsen tilbage, da støtten allerede var ydet inden anmeldelsen i juli og september 1996, og proceduren i EF-traktatens artikel 93, stk. 2, allerede var indledt over for disse støtteforanstaltninger. Kommissionen meddelte samtidig Tyskland, at den ved vurderingen tog udgangspunkt i den dato, hvor støtten blev ydet, og at det derfor ikke ændrede noget, at den anmeldte støtte som følge af konkursbehandlingen blot indgik i sagens talmateriale.

Det fremgår af de oplysninger, der blev forelagt den 8. september 1997, at 90 % af lånet på 10 mio. DEM, hvis tilbagebetaling HeLaBa renoncerede på inden for rammerne af den samordnede aktion, var dækket af en garanti, som delstaten Thüringen havde stillet. Denne garanti er aldrig blevet anmeldt og må derfor anses for ulovlig. Efter at HeLaBa havde givet afkald på tilbagebetaling af lånet, påberåbte banken sig delstaten Thüringens garanti og fik derefter udbetalt 90 % af det oprindelige lånebeløb (9 mio. DEM). Da renonceringen på tilbagebetalingen og udbetalingen af garantien allerede fandt sted i 1996, rejste hverken HeLaBa eller delstaten Thüringen som følge af konkursbehandlingen krav angående lånet eller garantien.

([1]) E15/92 (ikke offentliggjort). Af den samlede gældseftergivelse på 34,71 mio. DEM var 19,26 mio. DEM varemærket likviditetssikring, 7,25 mio. DEM investeringsformål og 8,2 mio. DEM tabsinddækning. Da virksomheden lå under Treuhand-ordningens tærskelværdier på 1 500 medarbejdere, og THA's finansielle forpligtelser lå under 150 mio. DEM, skulle der ikke foretages individuel anmeldelse.

([2]) EFT C 368 af 23. 12. 1994, s. 12.

Desuden havde delstaten Thüringen i 1993 og 1994 stillet garantier over for HeLaBa på lån på i alt 26,75 mio. DEM (til dækning af 90 % af det samlede faktiske lånebeløb) uden at informere Kommissionen herom. Disse garantier blev i forbindelse med privatiseringen ydet af delstaten Thüringens finansministerium for investeringslån på 14,75 mio. DEM og 5 mio. DEM samt for driftsmidler på 7 mio. DEM. I dette beløb indgår 90 % dækningen af lånet på 10 mio. DEM, hvis tilbagebetaling der blev givet afkald på i 1996. Da delstaten Thüringen allerede har udbetalt denne garanti til HeLaBa (i alt 9 mio. DEM), skal der ved vurderingen også tages højde for dette støttebeløb.

HeLaBa gjorde i forbindelse med konkursbehandlingen krav gældende på de resterende lån på 16,75 mio. DEM, men dette beløb vil formodentlig kun i meget begrænset omfang blive udlignet under konkursbehandlingen. Følgelig kan det stort set antages for givet, at de pågældende garantier kommer til udbetaling. Derfor inddrages den samlede sum af ulovligt indrømmede garantier, der udgør et støttebeløb på 24,075 mio. DEM, i vurderingen.

I brev af 1. december 1997, der blev fremsendt som en reaktion på, at proceduren blev indledt, meddelte Tyskland, at BvS i forbindelse med konkursbehandlingen har anmeldt en bøde på 8,75 mio. DEM for ikke-overholdte beskæftigelsesgarantier, en bøde på 2,685 mio. DEM for manglende dokumentation for korrekt anvendelse af hensættelser samt lånebeløbet på 8 mio. DEM (med tillæg af renter), hvis tilbagebetaling der blev givet afkald på i den samordnede aktion.

IV

Efter Triptis' konkurs forsøgte kurator at finde en køber, der kunne overtage virksomhedens anlægsaktiver i forbindelse med en anden privatisering, så driften af virksomheden kunne opretholdes (redningsløsning). Forskellige porcelænsproducenter i Tyskland, Europa og uden for Europa fik tilbudt virksomheden. THA modtog 13 tilbud. Der blev indgået kontrakt med den investor, der forelagde den bedste plan og det bedste tilbud.

Der var til sidst kun to interessenter tilbage, nemlig den tyske virksomhed Winterling Porzellan AG, Kirchenlamitz, og den franske virksomhed Medart de Noblat, Limoges. Den 18. juni 1997 blev anlægsaktiverne i Triptis GmbH under konkursbehandling solgt til Winterling for 2,5 mio. DEM. Winterlings tilbud omfattede desuden en investeringsgaranti på 8 mio. DEM og opretholdelsen af 160 arbejdspladser. Af den grund blev Winterlings tilbud anset for det bedste. Medart de Noblat ville nemlig kun betale 1 DEM, stille investeringsbeløb på 4 mio. DEM til rådighed og ikke stille nogen beskæftigelsesgaranti.

Ifølge det oplyste var kapaciteten i 1996 3 000 tons og kapacitetsudnyttelsen på fem arbejdsdage 2 300 tons. For det »nye« Triptis' vedkommende tænkes kapaciteten ikke yderligere nedbragt, idet kapaciteten fortsat vil ligge på 3 000 tons og kapacitetsudnyttelsen på syv arbejdsdage 2 880 tons.

Virksomheden vil ganske vist ikke modtage omstruktureringsstøtte, men delstaten Thüringen planlægger at stille nye midler til rådighed til investeringer inden for rammerne af den 26. rammeplan for forbundsstatens og delstaternes fællesprogram Gemeinschaftsaufgabe ([1]).

V

Ved brev af 16. december 1997 tilsendte Kommissionen Tyskland tredjemands, dvs. den spanske konkurrents, bemærkninger, som Kommissionen havde modtaget efter offentliggørelsen af beslutningen om at indlede proceduren.

Den spanske konkurrent var bekymret over de virkninger, som en omstrukturering af Triptis med finansiel støtte fra staten ville få på det europæiske porcelænsmarked. Konkurrenten anførte, at Triptis ville opnå en betydelig fordel, da den spanske konkurrent selv ville skulle finansiere sine omstruktureringsforanstaltninger, medens Triptis modtog statsstøtte hertil. Det ville betyde en alvorlig påvirkning af konkurrencen på et marked med meget stor overkapacitet, ligesom det ville påføre de konkurrenter, der ikke modtog finansiel støtte fra staten, skade. Konkurrenten bestred desuden, at den fleksibilitet, som Kommissionen kan udvise i spørgsmål vedrørende kapacitetsnedbringelser i støtteberettigede områder gav Kommissionen mulighed for helt at se bort fra en kapacitetsnedbringelse. Derfor skulle omstruktureringsstøtte i henhold til konkurrenten altid være forbundet med en kapacitetsnedbringelse. Som følge heraf er konkurrenten udelukkende indforstået med en mindre nedbringelse. Konkurrenten anførte som tredje argument, at Triptis planlagde at øge eksportandelen fra 20 % til 38 %, hvilket i lyset af den allerede eksisterende store overkapacitet på markedet ville ske på bekostning af virksomhedens vesteuropæiske konkurrenter.

VI

Ved brev af 1. december 1997 fremsendte Tyskland sit svar på den spanske konkurrents bemærkninger.

Tyskland bekræftede i sit brev, at HeLaBa gjorde krav på 16,75 mio. DEM gældende i forbindelse med konkursbehandlingen, medens delstaten Thüringen ikke gjorde sådanne krav gældende i forbindelse med de 9 mio. DEM, som HeLaBa havde gjort krav på som garantiydelse.

([1]) N 123/97

BvS stillede krav om et samlet beløb på 19 717 567 DEM (8,75 mio. DEM i bøde for beskæftigelsesgarantier, 2,685 mio. DEM i bøde på grund af ikke-dokumenteret korrekt anvendelse af hensættelser og 8 mio. DEM (med tillæg af renter) for tilbagebetalingsrenonceringen).

Med hensyn til kapacitetsspørgsmålet henviste man til anmeldelsen, hvori der allerede var anført en reduktion af kapaciteten fra 6 500 tons til 3 000 tons efter privatiseringen i 1993, ligesom man endnu en gang gjorde opmærksom på, at der ikke var planlagt yderligere fremtidige nedbringelser i relation til den nye støtte.

VII

Under proceduren efter EF-traktatens artikel 93, stk. 2, har Kommissionen fået bekræftet sin opfattelse af, at BvS-lånet på 8 mio. DEM (med tillæg af renter) må betragtes som støtte efter EF-traktatens artikel 92, stk. 1, og ikke er forenelig med undtagelsesordningen i artikel 92, stk. 3, især ikke med EF's rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder, som er det eneste grundlag, hvorpå støtten kunne have været ydet.

Det samme gælder de ulovlige garantier fra delstaten Thüringen på 26,75 mio. DEM, der kom frem under konkursbehandlingen.

Det konstateres samtidig, at HeLaBa's renoncering på tilbagebetalingen af et lån på 10 mio. DEM i den samordnede aktion i sig selv ikke udgør støtte efter EF-traktatens artikel 92, stk. 1, da 90 % af lånet var omfattet af en statsgaranti. Med en sådan garanti flyttes den risiko, som en bank påtager sig ved at bevilge et lån til en virksomhed, (og det spiller i den forbindelse ingen rolle, om virksomheden er kriseramt eller ikke), næsten i fuldt omfang over til det offentlige, medens banken selv næsten ingen risiko må bære.

1. Det beløb på 8 mio. DEM (med tillæg af renter), som BvS har ydet Triptis i form af et lån til en rentesats på 4,4 % udgør utvivlsomt støtte i henhold til EF-traktatens artikel 92, stk. 1, og EØS-altalens artikel 61, stk. 1. Da virksomheden har været kriseramt siden privatiseringen i 1993, ville ingen privat bank eller privat investor have ydet et lån til en rentesats, der ligger under markedsrenten, der i 1996 udgjorde 7,33 %. Virksomheden befandt sig primært i vanskeligheder som følge af den sene privatisering, der skyldtes, at der ikke kunne findes nogen privat investor. Der blev derfor ikke udarbejdet og gennemført nogen privatiseringsplan. De nødvendige investeringer blev derfor gennemført med forsinkelse, samtidig med at virksomhedens gæld voksede, medens produktionen fortsat var baseret på det gamle udstyr og dermed ineffektiv.

   Inden for rammerne af den samordnede aktion blev der derefter renonceret på tilbagebetalingen af lånet på 8 mio. DEM (med tillæg af renter). Støtteintensiteten udgjorde på det tidspunkt allerede ca. 100 %, da virksomheden var kriseramt, jf. Kommissionens meddelelse til medlemsstaterne om anvendelse af EF-traktatens artikel 92 og 93 på offentlige virksomheder ([1]). Renonceringen på tilbagebetalingen af lånet betyder således ikke, at støtteintensiteten øges.

2. Delstaten Thüringens garantier på 26,75 mio. DEM (udbetalt i flere trancher) udgør ligeledes støtte i henhold til EF-traktatens artikel 92, stk. 1. Det støtteelement, der er resultatet af en sådan garanti, må almindeligvis ansættes til forskellen mellem renten på et lån på markedsvilkår og den faktiske rente på det lån, der dækkes af garantien. Kommissionen har altid, som f.eks. i sin beslutning 94/696/EF ([2]), ment, at hele lånebeløbet må betragtes som støtte i tilfælde, hvor et kreditinstitut som følge af en virksomheds vanskelige finansielle situation ikke er villig til at yde et lån uden statsgaranti. Da det her drejer sig om en garanti på 90 %, udgør støtten 24,075 mio. DEM.

   Støtten til Triptis måtte forventes at medføre en fordrejning af konkurrencen og påvirke handelen mellem medlemsstater. Triptis producerer og sælger husholdningsporcelæn i det øvre A-segment. I 1995 udgjorde det relevante marked i dette segment i de gamle delstater ca. 341 mio. DEM og i de nye delstater ca. 98 mio. DEM. Triptis' andel af det tyske marked, der er et af de største markeder i EF, udgjorde i dette år 3,6 %. I keramik-/porcelænssektoren finder der en intensiv udveksling af varer sted mellem Tyskland og andre medlemsstater. I 1993 beløb den tyske import af bord- og pynteporcelæn sig til 357,02 mio. ECU og eksporten til 403,97 mio. ECU.

   Værdien af EU-porcelænssektorens produktion udgør 17 mia. ECU, og sektoren beskæftiger 210 000 personer i i alt mere end 2 500 virksomheder. I perioden 1984-1993 steg den europæiske produktion med gennemsnitlig 0,9 % årligt og forbruget med 1,18 %. Triptis var stærkt involveret i handelen inden for EF. Ca. 20 % af produktionen blev leveret til det vesteuropæiske marked, især til Italien, Frankrig og Sverige. Al støtte til Triptis kan derfor forbedre virksomhedens stilling på markedet i forhold til konkurrenterne i EF, der ikke modtager statsstøtte.

([1]) EFT C 307 af 13. 11. 1993, s. 3.
([2]) EFT L 273 af 25. 10. 1994, s. 22.

Delstaten Thüringens garantistøtteprogram ([1]), der som bekendt var grundlag for garantierne i 1993 og 1994 ([2]), var på det pågældende tidspunkt ikke anmeldt og er indtil i dag heller ikke godkendt for perioden 1992-1994. Da støtteforanstaltningerne således ikke var en del af et godkendt program, skulle de anmeldes individuelt før gennemførelsen, jf. EF-traktatens artikel 93, stk. 3. Tyskland har ikke opfyldt disse forpligtelser efter EF-traktatens artikel 93, stk. 3, idet BvS' lån og delstatens garantier blev ydet uden forudgående godkendelse fra Kommissionens side. Det drejer sig således om ulovlig støtte.

Der ville imidlertid have været mulighed for at undtage støtten fra forbuddet mod al støtte efter EF-traktatens artikel 92, stk. 1. Undtagelsesbestemmelsen i EF-traktatens artikel 92, stk. 2, kan ikke anvendes i dette tilfælde som følge af støttens karakter og som følge af, at man ikke har bestræbt sig på at opfylde forudsætningerne for, at undtagelsesbestemmelserne kunne finde anvendelse.

Med hensyn til undtagelsesordningen i EF-traktatens artikel 92, stk. 3, er det korrekt, at Triptis ligger i et område med en betydelig underbeskæftigelse og en usædvanlig lav levestandard. Ifølge EF-traktatens artikel 92, stk. 3, litra a), kan støtte til fremme af den økonomiske udvikling i sådanne områder betragtes som forenelig med fællesmarkedet. Den berørte støtte bidrog med sikkerhed ikke til den økonomiske udvikling i området, da den i første række havde til formål at holde en virksomhed, der arbejdede med underskud, på markedet, og ikke at skabe arbejdspladser og investeringer. Støtten må af den grund betragtes som ad hoc-støtte, der har til formål at genoprette rentabiliteten i en kriseramt virksomhed i en økonomisk svækket region.

Vurderingen af, om støtten er forenelig med fællesmarkedet, skal således foretages på grundlag af artikel 92, stk. 3, litra c), da det drejer sig om en omstrukturering af en kriseramt virksomhed. For at undtagelsesbestemmelsen i EF-traktatens artikel 92, stk. 3, litra c), kan komme til anvendelse, skal den pågældende støtte opfylde betingelserne i rammebestemmelserne for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder. Følgende betingelser skal således opfyldes:

— støtten skal inden for et rimeligt tidsrum og på basis af et bæredygtigt og realistisk omstruktureringsprogram gøre virksomheden sund og rentabel

— støtten må ikke have uacceptabelt konkurrencefordrejende virkninger. Det betyder, at en støtte efter ovennævnte rammebestemmelser kun kan godkendes, hvis der træffes foranstaltninger for i videst muligt omfang at opveje eventuelle skadelige virkninger på konkurrenterne, da støtten i modsat fald vil være i strid med den fælles interesse og ikke vil være omfattet af undtagelsen i artikel 92, stk. 3, litra c). Hvis en objektiv vurdering af efterspørgsels- og udbudssituationen viser, at der er strukturel overkapacitet på det relevante marked i EF, skal omstruktureringsplanen yde et i forhold til den modtagne støtte rimeligt bidrag til omstruktureringen af branchen på dette marked gennem en definitiv nedskæring eller nedlukning af kapaciteten. Kommissionen har dog mulighed for at lempe dette krav i et område, der falder ind under EF-traktatens artikel 93, stk. 3, litra a)

— støtten skal være begrænset til det strengt nødvendige minimum. Det skal ved en analyse af foranstaltningerne påvises, at støtten står i forhold til omkostningerne og fordelene ved omstruktureringen. Støtten skal ydes på en sådan måde, at der ikke blot stilles midler til rådighed for virksomheden, der ikke er strengt nødvendige. Støtten må ikke anvendes til aggressive og markedsfordrejende aktiviteter eller til investeringer, der ikke er nødvendige af hensyn til omstruktureringen, men som er uundgåelige, hvis virksomhedens særlige problemer skal løses.

Med hensyn til den første betingelse betvivlede Kommissionen med udgangspunkt i de tal, Tyskland havde forelagt i anmeldelsen og i de senere indsendte oplysninger, ikke virksomhedens rentabilitet ved indledningen af proceduren efter artikel 93, stk. 2. I de planlagte prognoser går man ud fra, at den årlige omsætning vil stige konstant, at rentabiliteten vil være genoprettet i 1997/98, og at overskuddet i samme år vil udgøre 1,25 mio. DEM. Den tvivl, der gav anledning til, at proceduren blev indledt, gik udelukkende på kapacitetsspørgsmålet og usikkerheden omkring støttens faktiske størrelse. Det viste sig dog ved virksomhedens konkurs den 30. april 1997, at de tal, der var indsendt fem måneder tidligere, åbenbart enten allerede var forældede, da de ankom til Kommissionen, eller var baseret på urealistiske antagelser. Dertil kommer, at Tyskland tilsyneladende havde kendskab hertil, inden Kommissionen blev underrettet herom.

Desuden havde Kommissionen på det tidspunkt, hvor proceduren blev indledt, ikke kendskab til den ulovlige støtte på 26,75 mio. DEM ydet i form af delstaten Thüringens garantier. I 1993 og 1994 — altså på det tidspunkt, hvor støtten blev ydet — synes der desuden ikke at have foreligget en bæredygtig omstruktureringsplan, hvorfor der heller ikke blev truffet de dertil hørende foranstaltninger i forbindelse med støtten.

([1]) Retningslinjer for delstaten Thüringens garantistillelse over for virksomheder og liberale erhverv fra 18. 6. 1992. Som det udtrykkeligt blev konstateret i Kommissionens skrivelse blev der ved vedtagelsen af den efterfølgende garantiplan i 1996 ikke taget højde for den forudgående; SG(96) D/11031.

([2]) Thüringen påberåbte sig på intet tidspunkt under proceduren dette retsgrundlag.

På trods af alle bestræbelser lykkedes det således ikke at genoprette Triptis' rentabilitet, ligesom det heller ikke lykkedes at nå målet med den samordnede aktion, nemlig at redde Triptis fra konkurs.

Med hensyn til anden betingelse skal det bemærkes, at det under proceduren viste sig, at der faktisk er overkapacitet i porcelænsbranchen. Mellem 1984 og 1991 steg produktionen og forbruget af keramiske varer konstant i EU, hvorimod der i 1992 og 1993 var tale om et fald. Siden 1994 har man forventet stigende produktionstal. En vækst i eksporten kan heller ikke udligne konkurrencepresset i sektoren. Øget import fra Sydøstasien og central- og østeuropæiske lande, herunder især Tjekkiet og Ungarn, der profiterer af deres handelsaftaler med EF, kunne tværtimod skærpe den anspændte konkurrencesituation i forbindelse med kapacitetsoverskuddet i EF yderligere. Resultatet har været høje produktionsomkostninger og det kapacitetsoverskud, der hersker inden for bordservicesektoren i EF. Der er derfor stadig lang vej igen, inden omstruktureringen er gennemført.

Det blev under proceduren konstateret, at støtten til Triptis i lyset af den store overkapacitet i porcelænssektoren faktisk har uacceptable konkurrencefordrejende virkninger og dermed skader konkurrenter, der ikke modtager støtte og selv skal klare strukturtilpasningen. Antagelsen af, at støtten til Triptis formodentlig fordrejer konkurrencen, bekræftes af den reaktion, Kommissionen har modtaget fra en spansk konkurrent.

Ifølge tredje betingelse skal det sikres, at virksomheden ikke får stillet midler fil rådighed, som ikke er strengt nødvendige, og som ville give virksomheden mulighed for at føre en aggressiv markedspolitik uden tilknytning til strukturomlægningen. En stor del af støtten blev allerede ydet i 1993 og 1994 og skyldtes den store gæld og de omfattende rentebetalinger. Det samme gælder for de 8 mio. DEM, Triptis fik stillet til rådighed, men hvoraf blot 600 000 DEM blev udbetalt kontant, medens de resterende 7,4 mio. DEM gik til at udligne tabene i perioden 1994-1996.

Med hensyn til spørgsmålet, om støtten står i et rimeligt forhold til fordelene, har Triptis allerede skudt 17 mio. DEM i investeringer og 24,7 mio. DEM i tabsudligning. Desuden forpligtede virksomheden sig i 1996 til at investere yderligere 2,5 mio. DEM. Investorerne forpligtede sig i den forbindelse til at indskyde hver 100 000 DEM. Da deres egne midler dermed er brugt op, kan de ikke længere indskyde flere midler. I og med at investorerne er privatpersoner, og ikke finansstærke selskaber, må det finansielle bidrag betragtes som rimeligt.

Da støtten allerede nu ikke opfylder to af de tre kriterier i rammebestemmelserne, kan støtten ikke godkendes på grundlag af EF-traktatens artikel 92, stk. 3, litra c).

Under hensyntagen til alle anførte forhold må Kommissionen konkludere, at det lån på 8 mio. DEM (med tillæg af renter), som BvS har ydet, og de garantier på i alt 26,75 mio. DEM (støtteintensitet 24,075 mio. DEM), som delstaten Thuringen har ydet, må betragtes som støtte, der ikke er omfattet af undtagelsesbestemmelserne i EF-traktatens artikel 92, stk. 3.

3. HeLaBa's renoncering på tilbagebetalingen af lånet på 10 mio. DEM i den samordnede aktion udgør ikke i sig selv støtte, da lånet blev ydet i forbindelse med en 90 % statsgaranti, der udgør aktionens støtteelement. Det synes i den forbindelse rimeligt at antage, at der er tale om en almindelig markedsmæssig adfærd, selv om det offentlige havde stillet garanti for 90 % af lånet og dermed påtaget sig den største del af risikoen.

4. Med hensyn til den redningsløsning, der blev sat i gang efter Triptis' konkurs, og hvor Winterling overtog virksomhedens anlægsaktiver, skal det stadig undersøges, om dette tilbud også var det bedste. Efter at der havde været foretaget et offentligt og ubegrænset udbud, var der to interessenter tilbage, nemlig Winterling og den franske virksomhed Medart de Noblat. Winterlings tilbud omfattede en købspris på 2,5 mio. DEM, en investeringsgaranti på 8 mio. DEM og en forpligtelse til at overtage 160 beskæftigede. Medart de Noblats tilbud omfattede en købspris på blot 1 DEM og en investeringsgaranti på 4 mio. DEM, men intet beskæftigelsestilsagn. På grundlag heraf kunne Winterlings tilbud betragtes som det bedste. Derefter blev Triptis' anlægsaktiver den 18. juni 1997 solgt til Winterling. Det kan på grundlag heraf konkluderes, at der ikke var støtteforanstaltninger på tale, da Winterling købte Triptis' anlægsaktiver.

Det fremgår af de oplysninger, som Tyskland forelagde den 9. september 1997, at den nye virksomhed ikke vil modtage omstruktureringsstøtte. De midler til nye investeringer, som delstaten Thüringen vil stille til rådighed inden for rammerne af den godkendte 26. rammeplan for Gemeinschaftsaufgabe, udgør en undtagelse hertil. Subventioneringen må således betragtes som støtte, men den er omfattet af Kommissionens godkendelse. Enhver anden støtte til den nye virksomhed skal anmeldes til Kommissionen.

VIII

Hvis en støtte findes uforenelig med fællesmarkedet, anmoder Kommissionen medlemsstaten om at kræve støtten tilbagebetalt af støttemodtagerne ([1]). Da dette er tilfældet for de foranstaltninger, der er truffet til fordel for Triptis, der er genstand for denne beslutning, skal støtten kræves tilbagebetalt. Det ændrer ikke denne vurdering, at Triptis i mellemtiden er under konkursbehandling.

For tilbagesøgning af støtten gælder tysk lovgivning, herunder bestemmelserne om betaling af morarenter af statslige tilgodehavender. Morarenterne beregnes efter gældende referencesats og betales fra det tidspunkt, hvor støtten er ydet ([2]).

I overensstemmelse med EF-Domstolens dom af 21. marts 1990 i sag C-142/87, Belgien mod Kommissionen ([3]), skal de pågældende bestemmelser ved tilbagesøgningen af støtten anvendes på en sådan måde, at den efter EF-retten krævede tilbagebetaling ikke gøres praktisk umulig. Eventuelle vanskeligheder vedrørende fremgangsmåden eller af anden art, der vedrører gennemførelsen af foranstaltningen, påvirker ikke dennes lovlighed —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Både det lån på 8 mio. DEM (med tillæg af renter), som Bundesanstalt vereinigungsbedingter Sonderaufgaben har ydet, og den garanti på 90 % af et lånebeløb på 26,75 mio. DEM (støttebeløb: 24,075 mio. DEM), som delstaten Thüringen har ydet til fordel for Triptis Porzellan GmbH (i trancher), er ulovlige, da de blev ydet uden først at være anmeldt til Kommissionen, jf. EF-traktatens artikel 93, stk. 3.

Støtten er i henhold til EF-traktatens artikel 92, stk. 1, og EØS-aftalens artikel 61, stk. 1, uforenelig med fællesmarkedet, da ingen af de forudsætninger for en fritagelse eller undtagelse, den er anført i ovennævnte artikler, er opfyldt.

Artikel 2

Tyskland sikrer, at den i artikel 1 nævnte støtte kræves tilbagebetalt og tilbagebetales i fuldt omfang senest to måneder efter meddelelse af denne beslutning.

Tilbagesøgningen af støtten skal ske i overensstemmelse med procedurer og regler i tysk lovgivning, herunder især reglerne om moracenter for statslige tilgodehavender, og omfatter en forrentning af støtten fra ydelsestidspunktet til tilbagebetalingstidspunktet til en rente, der svarer til referencerenten ved beregning af nettosubventionsækvivalenten for regionalstøtte i Tyskland.

Disse bestemmelser skal anvendes på en sådan måde, at den efter EF-retten krævede tilbagebetaling ikke gøres praktisk umulig. Eventuelle vanskeligheder vedrørende fremgangsmåden eller af anden art, der vedrører gennemførelsen af foranstaltningerne, påvirker ikke dennes lovlighed.

Artikel 3

Senest to måneder efter meddelelsen af denne beslutning meddeler Tyskland Kommissionen, hvilke foranstaltninger Tyskland har truffet for at efterkomme beslutningen.

Artikel 4

Denne beslutning er rettet til Forbundsrepublikken Tyskland.

Udfærdiget i Bruxelles, den 22. april 1998.

På Kommissionens vegne

Karel VAN MIERT

Medlem af Kommissionen

([1]) Kommissionens meddelelse af 24. 11. 1983, (EFT C 318 af 24. 11. 1983, s. 3.)
([2]) Kommissionens skrivelse til medlemsstaterne SG(91) D/4577 af 4. 3. 1991.
([3]) Sml. 1990, s. I-959, præmis 58-63.